

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Știrilor nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux, Angenfeld & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppolik.
în Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzshet-körm).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garsonă pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tariful
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXVIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austria-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate oti-
cile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu d-nul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esen-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 233.

Brașov, Sâmbătă 22 Octomvrie (4 Noemvrie).

1905.

Incet, dêr nesigur.

Incet, dêr nesigur. Așa trebuie caracterizat în momentele de față mersul treburilor de descurcare interioară dela intrarea în acțiune a ministeriului unguresc reactivat.

Personele, cari în guvern duc tot greul situațiunii, ministrul președinte Fejervary și mâna sa dreaptă dela interne Kristoffy, sunt fără indoială firi cu totul diferite. Unul soldat vechi dat a merge drept înainte fără mult încunjur, după cum o cere șeful său suprem. Celălalt bărbat mai tânăr și mai flexibil al timpului, care scie să se folosescă de toate avantajele, ce le ofere puterii interpretarea prin ea a legilor, și isteț și viclan în alegerea mijloacelor.

Dêr ori cât cel de al doilea ar întregi, cu rutina și dibăcia lui, pe cel dintâi și ori cât de mult sucurs ar primi ei dela colegii lor din guvern și dela cei cari îi încunjură, gata a-și cerca norocul servind cauza cabinetului reactivat, — nu mai încapă nici o indoială, că au și vor avé o poziție foarte grea, față cu organizația din țară a coalițiunii, care a mai primit acum un sprijin și din partea acelei fracțiuni a partidului liberal, care e gata a trece cu contele Stefan Tisza în opoziție și care prin graiul acestuia și-a dat deja verdictul, declarând vinovată din punct de vedere național maghiar direcția celor din partidul progresist.

Până acum prima desfășurare a colonelilor noului ministeriu s'a făcut în liniște și fără piedeci remarcabile. Era însă de prevădut, că acesta nu va dura mult, și era cu atât mai de înțeles că așa va fi, cu cât guvernul proclamase, că vré să fie constituțional și să procedă în toate cu respectarea constituției. De aici urma, că cu cât Fejervareștii aveau să se țină mai tare de promisiunea lor, de a nu trece peste limitele constituționale, cu atât adversarii lor din coaliție vor avé-o mai ușor de a li-se opune și de a-le crea dificultăți.

Efectul se vede acum în ces-

tiunea instalării noilor fișpani. După constituție instalarea nu se pôte face fără concursul muncipiilor. Dacă acestea se pun pe terenul pe care s'a pus cel dela Budapesta — de a nu recunoșce legalitatea numirii fișpanilor, pot să refuze instalarea și primirea jurământului lor, fără de care, în sensul legii, ei nu-și pot esercita misiunea ce li-a încredințat-o guvernul.

Afară de acesta, câte alte ocasiuni nu i-se ofer coaliției de a pune bețe în rôte noului guvern, care vrând să fie în adevăr constituțional, se va afla încurând în fața unor probleme imposibil de a fi rezolvate pe cale normală și pacinică.

De pe acum trebuie prin urmare să-și dea seama guvernul Fejervary, că fără a-se folosi și de mijloace absolutiste, nu va puté să facă nimic. Se și vorbește, că consiliul de miniștri ar fi chibzuit cum să-și ajute luându-și refugiu la forță în cestiunea instalării fișpanilor numiți de el.

De aceea a și pus la cale noua metodă de confiscare a diarelor extreme unguresci, ca lumea să începă a-se deda cu atmosfera absolutismului, care va avé cu incetul să ajute celor de la putere a trece peste dificultățile formelor constituționale.

Brașov, 3 Noemvrie n.

Atitudinea deputațiilor sași. Am amintit în unul din numerele trecute, că deputații sași au ținut o conferență, în care au decis să rămână și mai departe în partidul liberal. După diarul »Az Ujság« unul din acești deputați, Carol Schmidt declară acum, că deputații sași n'au ținut o astfel de conferență în care să fi adus hotărâre în ce privește atitudinea lor față de guvern, ori eșirea lor din partidul liberal.

Grupul deputațiilor sași s'au întrunit ce e drept luni la locuința d-lui Schmidt, discutând asupra conferenței partidului liberal, n'au luat însă nici o decisiune.

Conflictul româno-grec. »Epoca« publică următoarele cu privire la conflictul româno-grec: »Statul grecesc crede a fi găsit un mijloc de a lovi în interesele

noștre, luând cunoscuta dispoziție de a pretinde, ca conosamentele de pe linia Constanța-Pireu să aibă viza consulatului grecesc din Constanța, care percepe o taxă ilegală. Acestă măsură s'a luat de guvernul grecesc de sigur, ca răspuns la denunțarea convenției comerciale... Ceea-ce se scie, este că pe baza convențiunii comerciale cu Grecia se făcuse un aranjament poștal între administrațiunile poștale ale celor două țări, aranjament, care urma să fie votat de Camera grecescă. Prin acest aranjament, cele două țări își acordă reciproc avantajii pe baza principiului tratamentului națiunii celei mai favorizate. Faptul însă de a nu se fi votat de Camera grăcă — cred cei dela Athena a-i îndreptăți să nu se ție de angajamentul luat. Dêr între acest aranjament și convenția comercială există o legătură, încât nesocotirea lui din partea Grecilor atrage căderea chiar de acum a convenției comerciale, fără a mai aștepta scurgerea celor nouă luni prevădute în convenție.

Criza.

»Forță brachială«.

Unul din diarele fruntașe coaliționiste se tângue amar, că asupra țării și națiunii au să urmeze zile grele. Pe când în Rusia — dice acel diar — s'a publicat manifestul Țarului, care dă poporului rusesc deplina libertate constituțională, — pe atunci în capitala Ungariei constituționale, în orele de dimineață, detectivii s'au prezentat în redacția unui diar (»Független Magyarorszag«) și au confiscat foia, ba și zăturile, ca foia să nu mai pôtă apare.

Un cas analog s'a întâmplat și în Agram. S'a confiscat adevărat o foie croată, care publicase un articol al contelui Apponyi despre conlucrarea Croaților cu Maghiarii la rezolvirea crizei.

Diarul coaliționist din cestiune, după ce își varsă amarul asupra acestor fapte întâmplate ale sistemului actual, se referă éráși la manifestul Țarului prin care se garantează siguranța generală, libertatea religioasă și a cuvântului, dreptul de întrunire și asociare etc. Apoi esclamă:

»Dómne Dumneđeule, unde am ajuns, că vedând ruina strâbanei libertăți maghiare prin mâna unui grup de aventurieri neconștiențioși, să privim cu gelosie la noua constituție rusescă. Guvernul nostru de mult a dat la o parte adunarea repre-

sentanței populare și deja de mult guvernă cu ordonanțe ilegale (bunăoară a ministrului Lukacs contra căreia nu protestăză domni din coaliție. — Culeg) fără autorizarea dietei, fără aprobarea și controlul ei. Și a pus mâna deja și pe libertatea cuvântului prin censura de noapte; și putem bănuși despre el, că față cu adversarii săi, va tracta tot astfel și cu dreptul de asociare și întrunire. Cine scie, decât nu va veni rindul și la libertatea personală? Căci putem fi cu toții în clar, că ne putem aștepta la toate dela radicalismul și progresul, ce-l reprezintă acest guvern. Viitoarele instalațiuni de fișpani vor arăta că forța brachială ne stăpânesce«.

Instalarea fișpanilor.

Se svonesce, că în ultimul consiliu de miniștri s'a discutat asupra tuturor căilor și mijloacelor privitoare la numirea și instalarea fișpanilor.

Lupta se va începe cu ocaziunea instalării fișpanului comitatului Pestei, ce se va face la 6 Noembrie. Comisiunea de 65 a luat deja toate dispozițiunile pentru a împedea instalarea. Comisiunea a hotărât, că decât guvernul ar voi să instaleze cu forța brachiului pe fișpanul Tahy, protonotarul Fazekas va protesta, și decât acest protest nu va folosi nimic, nu va deschide adunarea.

Dacă însă nu se va aplica forța, protonotarul va deschide ședința, se va ceti rescriptul despre numire și br. Pronay va propune, ca adunarea să nu ia spre scire rescriptul de numire.

Contele Ioan Zichy despre programul guvernului.

»Fejermegyei Napló« a publicat un interview ce l'a avut colaboratorul său cu contele Ioan Zichy. Interviewul a produs o foarte rea impresie în anumite cercuri politice. Deși se declară ulterior, că reproducerea interviewului în numita foie, nu corăspunde întru toate vederilor contelui asupra situațiunii, totuși credem de interes a-i resuma aici conținutul.

— I. Zichy ar fi declarat, că programul guvernului îmbrățișază așa de multe cestiuni, încât nu pot fi realizate nici în timp de decenii. Aprobă ceea-ce se dice în program despre voința regală în constituția parlamentară. Voința națională nu se pôte ridica peste voința regală acolo, unde puterea regelui e din voința lui Dumneđu. Voința națională nu se pôte întrupa fără voința Coronei și nu pôte fi suverană.

Contele este încă ađi în contra voinței universale, fiind-că »o națiune a cărei opinie publică se formăză adesea prin

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Fantasiî din Balcani.

De Richard Wallaschek.

»Grecia trebuie să ocupe Constantinopolul și să reînființeze împărăția grecescă, care era odinioară chemată a stăpâni lumea civilizată. Protagonistii spiritali ai națiunii au mers înainte: Academia noastră »Hellenikos Philologikos Syllogos« își are deja sediul în Constantinopol, până în momentul de față încă tot capitala Turciei. Tot acolo își va avé odinioară reședința și guvernul nostru«.

Bărbatul, care vorbea așa, era un tânăr grec, care pretindea a fi venit la Tübingen, să învețe carte, și de fapt și-a și luat doctoratul, în realitate însă fusese trimis de guvern să facă propagandă pentru Grecia printre studenții germani. Grecii credeau de sigur, că în Germania este în vigoare tot spiritul de la 1824, când toți

cei ce învățaseră puțină latină și grecă, socotiau că Grecii sunt reprezentanții idealurilor clasice și când bărbați ca Byron și-au sacrificat viața în lupta de libertate contra Turcilor.

Situațiunea se schimbă însă strașnic, căci scieam anul 1885, ér cercul în care Grecul își desfășura planurile pentru viitor, era compus din câți-va studenți mualiți din Tübingen și profesori glumeți, cari își petreceau de minune pe socotela entusiasmului politic al sanguinului elin. Cu toții cetiserăm adevărat pe Fallmerayer, cartea spiritualului filolog tirolez, care a dovedit, că în vinele Grecilor moderni nu mai circulă nici o picătură din sângele pe care îl avură Sofocle și Fidiias. Numele lui Fallmerayer avea asupra Grecului efectul, ce-l are numirea »diavolului împelițat« asupra unui bun creștin. Nici nu-l pomeniam de cât în casuri extreme, când ne lehametisiam de atâtea palavre politice. De obicei ne țineam de regula: A vorbi și a lăsa să vorbescă.

Și Grecul nu mai sfirșia cu vorba. Din accentuare și din interjecțiunile fără sens puteam să cunoșcem când începea să esagereze la infinit grandórea și meritele națiunii sale. În asemenea casuri el își însoția observațiile cu un sunet nearticulat un fel de »hau, hau«. Ne povestea de exemplu:

»Der Universität in Athen haben, hau, hau, dreitausend Studenten« (Universitatea din Athena are 3000 de studenți). Cum era atunci, scieam că cifra este exagerată. Nici universitatea din Berlin nu prea avea pe atunci mult mai mulți. Séu ne spunea: »Sunt cu totul hau, hau, de ce milioane de Greci«. Pardon, îl întrepupe un compatriot mai cuminte, nu suntem de cât două milioane. Nu, nu, d-le X lasă, fie de ce milioane, ce are a face, noi ascultăm cu plăcere. »Vé multumesc«, răspundea el emoționat și desfășura entusiasm tot planurile sale politice.

Intr'una din zile însă, eși la suprafață cu ideea sa cea mai importantă, care pă-

rea a trada adevărata țintă a petrecerii sale în Germania. Ședeam în birtul mic la Kommerel, una dintre berăriile bătrânesci, ce s'a păstrat în Tübingen de pe timpul clasic al universităților. În odăi mici, scunde, pline de fumărie, lângă mese de lemn, cari n'au vădut pânzătură și pe cari se vedeau pete de bere și grăsimi rămase încă de pe timpul lui Hegel și Schelling. În aceste localități, unde altădată nu se discuta de cât filosofie, teologie, filologie, séu palavre universitare, se desfășură de-odată politica cea mare grecă, firesce spre hazul nespus al studenților de diferite națiuni și a câtorva profesori. Acestora le expunea d-l X. șurubăriile acțiunii sale diplomatice:

Fiind-că Grecia nu pôte dintr'odată să mérégă la Constantinopol, va trebui deocamdată să anexeze Makedonia. Ea are dreptul și datorica acesta, căci Makedonia, ascultam noi cu mirare, este grecă. Și întru cât n'ar fi încă grecă, va trebui să devină grecă prin metoda modernă

Nr. 14600—1905.

PUBLICAȚIUNE.

Dia venitul fundațiunii **Mathilde de Trauschenfels** sunt a se împărți prin subscrisul magistrat 2 stipendii de câte 600 cor. — șase sute corone.

Petenții după vre-unul din aceste stipendii au să-și documenteze apartinerea lor la Brassó prin bilet de apartinere, mai departe prin atestate de examen său prin Index să dovedească că de facto se află înscriși la o școală superioară — universitară — său la vre-un politehnicum, la vre-o Academie — de comerț, forestieră, de montanistică său artistică — său și la o școală de agricultură superioară; său cel pu puțin să probeze că sunt calificați de a fi primiți în vre-una din școlile superioare numite mai sus; această probațiune o pot face printr'un atestat de calificațiune primit de la un gimnasiu superior, de la o școală reală superioară, de la un gimnasiu real său și printr'un atestat dobândit de la școală de pregătire coordonată cu cele din urmă numite.

Stipendiul se acerdă petentului fără considerare de confesiune și la naționalitate tot timpul resp. pe restul timpului studiilor și se ia în considerare și anul de voluntariu, dacă s'ar întâmpla să cadă în timpul de studiu.

Petițiunile sunt a se substerne subscri-sului magistrat orășenesc până

la 11 Nov. 1905 óra 12 din di; tot acolo se pot vedé și dispozițiunile detaiate referitoare la acordarea stipendiilor și anume între órele 9—12 din di.

Brassó, în 11 Oct. 1905.

3--2,1905. Magistratul orășenesc.

CINE dorește a cumpăra Losuri a loteriei de clase reg. ung. priv. și a pune preț pe o relațiune care oferă **PRIMA și MARE SIGURANȚĂ**

acela să se adreseze în interesul propriu la **NATIONALE WECHSELSTUBEN-GESELLSCHAFT BUDAPEST, Andrassy-tér 9,** unde după dovedire sau plătit până acuma câștiguri mai mult de **16 milioane corone.**

Important!

Notița redacțională din „Pénzügyi Hirlap“:

Colectorii principali sunt streini imigrați, cari sau etablat în Budapesta și oferă losuri sub sume streine ungurești, făcând reclame care nu corespuud adevărului. — În Prusia, Saxonia etc. unde există loterii de clasă sunt astfel de reclame oprite. Cu privire la aceea că colectorii sunt responsabili față de clienții lor pentru câștigurile eventuale, este de recomandat a se adresa numai la firme de încredere și cu capital, ca și în cas de eróre posesorii de losuri se fie despăgubiți. 2-6.1917.

Primul stabiliment de văpsitorie artistică cu abur și spălătorie chemică.

FABRICA, Str. năsipului Nr. 1/a. Biroul principal str. Hirscher Nr. 3. (Vis-à-vis de sala de concert.)

Se recomandă pentru văpsit Garde-robe de dame, bărbați, întregi ori desfăcute, asemenea și pentru curățit.

Cu totă stima:

W. Körner.

44—100.(1830)

Abonamente la

„**Gazeta Transilvaniei**“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat său lunar.

In decursul verei abnormal de secetosă au fost érași

Pepinerie de nobilitarea viței de

Vie de pe Târnava.

Proprietar: **FR. CASPARI** Mediaș 24. Ardeal. Singură în totă Ungaria, care uda pepineria de vițe diluic cu euorma cantitate de apă de 5 milioane litri și de aceea singura, care și în anul acesta liferéză într'adevăr vițe frumoșe și în totă privința ireproșabile. Prețuri curente cu ilustrații și numérose scrisori de recunoștință gratis.

Mare asortiment.

Gratis! **Gratis!**

Mai de giaba

fără nici o plată pe d'asupra capétă un tablou executat senzațional în mărime naturală. După ori și care fotografie cine cumpără în valóre de 20 cor.: Sticlărie, Porcelan, Lampe, Oglindă, Tablouri, etc. la

Mihály A.,

Magazin de Sticlărie, Porcelan, Lampe, Oglindă etc.

Têrgul Straelor.

14—24, 1849.

Mare asortiment.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provédută cu marea de apărare a lui **A. Moll** și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de **A. Moll** în contra greutăților celor mai cerbicioșe la stomach și pântec, în contra cărceilor și acrelci la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróne 2.— Falsificațiile se vor ur mári pe cale judecătóresc.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provédută cu marea de scutire și cu plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alina durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de récélă. Prețul unei sticle originale plumbate, Coróne 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sápu de copii și dame fabricat după metódu cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucati Cor. — 40 Cinci bucati Coróne 1.80. Fie-care bucată de sápu, pentru copii este provédută cu marca de apărare **A. Moll.**

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și f. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează glicnic prin rambursă postală.

La deposite se se cêră anumit preparatele provédute cu iscălitura și marca de apărare a lui **A. MOLL.**

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neutädter și engros la D. Eremia Nepeșil.

FRAȚII NOWOTNY, fabricanți de Salam, Cărnățarie și afumături.

Avem onórea a face cunoscut On. public, că **am deschis în Strada Hirscher nr. 2 sub firma**

FRAȚII NOWOTNY

un magazin cu Salam, Cărnățarie, Untură și tot-feliul de carne afumată.

Cunoscințele temeinice și praxa îndelungată în branșa acesta, ne pune în plăcuta poziție atât ce priveșce calitatea, cât și prețurile să corêspundem tuturor cerințelor.

Ne rugăm a ne onora cu o cercetare numérosă, precum și cu comande, asigurând cei mai prompt și solid serviciu.

Cu totă stima

Frații Nowotny.

(1927,1—12.)

Cel mai mare magazin de haine gata pentru bărbați și dame al lui

N. P. GOLDMANN Brașov

Confecțiuni de bărbați

Têrgul Inului 31—33 în palatul lui Czell.

Fondată la 1892.

Confecțiuni de Dame

Têrgul Inului Nr. 28.

În sesonul de primăvară am dovedit On. public, că în piața locală am fost cel mai ieftin și am fost superior ori cărei concurențe! Pentru că de când există prăvălia mea, mi-am procurat depositul meu de haine tot-deuna cu bani gata.

De ce? haine bune, durabile pentru iarnă, cu garanție de un an, veritabile, originale indigene de Zsolna și Gács numai la mine se pot afla.

Haine gata după modă, pentru bărbați și copii, precum și Paltóne de tómnă și iarnă, inlocuiesc cu desăvêșire hainele de comandă, de-óre-ce se confecționează sub privighierea mea personală, după croiala cea mai modernă, din stófe curate de lână, cu accesorii de cele mai durabile.

În depositul meu se află pentru agronomi, neguțatori **Surtuce** veritabile din piele de capră Danesă cu căptușală de blană și ștofă, Raglane, Derbi, de vênat, Paltóne preoțesti. — Cu deosebire mare deposit în Blane de călătorie și pentru oraș. **Costume** de patinat și deosebit **Surtuce** de patinat cu căptușeli din ștofă și blană.

Cel mai mare deposit în haine pentru Dame și Domnișóre.

Alegere colosală din fie-care specie și prețuri ieftine surprindătoare.

Rogându-mé de sprijinul Onor. public, sunt cu totă stima

N. P. GOLDMANN, Brașov, Têrgul Inului 28 (palatul Czell).

19—40